

Ece Temelkuran

İçeriden
Kuy-
dan
Konuşmalar

ECE TEMELKURAN

İÇERİDEN

KIYIDAN KONUŞMALAR

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1.-7. basım: Everest Yayınları, 2004-2015
Can Yayınları'nda 1. basım: Ekim 2016, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Sırma Köksal

Düzeltili: Eser Demirkan, Aylin Samancı Elmasdağ
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3313-0

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com/9789750733130
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

ECE TEMELKURAN

İÇERİDEN

KIYIDAN KONUŞMALAR

DENEME

♥can

Ece Temelkuran'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Devir, 2015

'Ağrı'nın Derinliği, 2016

Biz Burada Devrim Yapıyoruz Sinyorita, 2016

Bütün Kadınların Kafası Karışıkır, 2016

Dışarıdan / Kıyıda Konuşmalar, 2016

Düğümlere Üfleyen Kadınlar, 2016

İç Kitabı, 2016

İkinci Yarısı, 2016

Kayda Geçsin, 2016

Kıyı Kitabı, 2016

Muz Sesleri, 2016

Ne Anlatayım Ben Sana!, 2016

ECE TEMELKURAN, İzmirli ve 1973 doğumlu. 1993'ten başlayarak 20 yıl muhabirlik ve köşe yazarlığı yaptı. *Bütün Kadınların Kafası Karışık* (1996), *Oğlum Kızım Devletim-Evlerden Sokaklara Tutuklu Anneleri* (1998), *İç Kitabı* (2002), *Kıyı Kitabı* (2002), *İçeriden / Kıyıda Konuşmalar* (2004), *Dışarıdan / Kıyıda Konuşmalar* (2004), *Biz Burada Devrim Yapıyoruz Sinyorita* (2006), *Ne Anlatayım Ben Sana!* (2006), *'Ağrı'nın Derinliği* (2008), *Muz Sesleri* (2010), *İkinci Yarı* (2011), *Kayda Geçsin* (2012), *Düğümlere Üfleyen Kadınlar* (2013), *Devir* (2015) adlı kitapları yazdı. 2010'da İngiltere'de *Deep Mountain* (*'Ağrı'nın Derinliği*), 2011'de ABD'de *Book of the Edge* (*Kıyı Kitabı*) adlı kitapları yayımlandı. *Muz Sesleri*, beş dilde yayımlandı. *Düğümlere Üfleyen Kadınlar* ise Almanya, Çin ve Fransa'dan sonra İngiltere'nin de aralarında bulunduğu 13 ülkede yayımlanmayı bekliyor. *The Guardian*, *The New York Times*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *New Statesman*, *New Left Review*, *Le Monde Diplomatique*, *Berliner Zeitung* gibi gazete ve dergilerde makaleler yazdı. 2007'de Saint Anthony's College'ın akademik davetlisi olarak bir yıl Oxford'da bulundu. Uluslararası Af Örgütü ve Prens Claus Vakfı'nın davetlisi olarak Amsterdam'da 2013 yılı için "Özgürlük Konuşması"nı yaptı. Türkiye'yi anlattığı "Çılgın ve Hüzünlü" kitabı Almanca ve İngilizce olarak yayımlandı, çeşitli dillerde yayımlanmayı bekliyor. Beyrut, Tunus, Paris'te yaşadı. Şimdi zamanını İstanbul ve Zagreb arasında geçiriyor.

İÇİNDEKİLER

Hayat, Bizatihi Kendisi	17
Büyük Firar	23
Kalbi Mesele	27
Güzel Bir Yazı Yazmalı Bugün	31
Eyvallahsız!	35
Dur!	39
Niye Bir Ömür Eşittir Bir Hayata?	43
Kalabalık Kalpler İçin Öneriler	47
Kaçma Hakkı: Neşeli, Kederli	51
Enseyi Karartın: Hayatın Bir Kıvamı Var!	55
Hayat!	59
Yeni İnsanlık İçin Yeni Dersler	63
Bu Derde Yeni Düşünceler İçin Faydalı Bir Hizmet: "Deprasyon" Kılavuzu	67
Mutluluk Travmaları	71
İyi İnsanlar İçin Bir Armağan: Yangın Merdiveni	75
Allah Saklasın! Ya Başka Bir Hayat Mümkünse?	79
İşsizlik Öğretir!	83
Mahvedici Günlük	87
Şahsi Bir Siyasi Girişim: İyi Kalpli İnsanlar Partisi	91

Sabah Şefkati Kulübü	95
Şaçak Altı İnsanları ve Yağmurda Yürüyenler	99
Hemen Bir B Planı!	103

BÜYÜDÜM, BÜYÜDÜK. İYİ Mİ ETTİK?

Şeker Kırığı	109
Hatırladın mı?	113
Güneşin Tozları	117
Özgür'ler	121
Esmer, Uzun, Neşeli!	125
Ayşegül Nasılsın? İyi misin?	129
İçine Biri Kaçmış!	133
Anneler, Kızlar ve Projeler	137
Liman Kahvesi ve Eski Çocuklar	141
Otuz Yaş Mektupları-1 Akıl Kayması, Gönül Kaçması	145
Otuz Yaş Mektupları-2 Kaygan Akıl, Kaçak Gönül	147
Otuz!	150
Otuz İyidir; Çünkü... ..	153

MEVSİM BAHAR OLUNCA

Mevsimlerden En Merhametlisidir Kış!	161
Kış Notları... ..	164
Kış Notları-2	166
Kara Yatmak	168
Yağmuru Rahat Bırakın!	171
Enayi!	173
Bu Bahar Gelecek! Başka Yolu Yok!	176
Erken Bahar Notları: Başbozuk... ..	179
Birinci Cemre, Havaya... ..	182

Suya İkinci Cemre	184
Bahar: Tamamdır!	186
Baharı Nasıl Getirttim Ama!	189
Sevmek Zamanı	193
KADINLAR ÇOKTULAR	
“Neden Güzel Olur İzmirli Kadınlar?”	207
Artık Bir Kişi Fazlayız!	211
Her Hayat Sahibine Büyük Geliyor!	215
Işığını Söndüren Kadınlar	219
Sonra Kadınlar Serinler	223
Kuş Kadınlar	227
Kadınlar İçin Bir Hediye	231
Ne Kadınlar Gördüm, Zaten “Çok”tular!	235
İhtiyatsız Kadınlar	239
Çiçeklerle Başa Çıkamaz Kimi Kadınlar	243
Yasemin İçin Blues	247
SEVMEK ZAMANI	251
Erkekler Âlemi	257
Ne Korkunç Şey Sevmek	261
Hayatı Göze Almak	265
Bazı Danslar Bazı Yaşları Bekler	269
Kalbin Meridyenleri: Sevmenin Zamanı	273
Son: Terk Edilenler ve Terk Edenler İçin... ..	277
Tek Tabanca	281
EVLER, EVLERİNİZ	
Boş Ev	291
Yorgun Kitaplar Mahallesinde... ..	295
Ev Yerleştirme Notları	299

YOL: GİDELİM BURALARDAN

Gidelim Buralardan	309
Bulut Ülkesinden Geçtin mi?	313
Bir “Yok Öyle Bir Şey” Yazısı: Yüreğinin Götürdüğü Yerlere Gitmeler?!	317
Kasaba Otellerinde... ..	321
Katalan Kertenkelesi	325
Yollarda... ..	329
Efkâr, Türkçe Bir Duygudur	333

MÜHİM NOT

Muhterem okur;

Bu, "köşe yazılarını toplama" kitabı değildir. Bu, bir yazıları gözden geçirme, kendini yeniden elden geçirme kitabıdır. Şimdi bu kitabı elinde tutan muhterem okur; bu kitap sana yazılmıştır. Bu, yazdıklarım ve yazamadıklarım hakkında, ikimizin arasında samimi ve hakiki bir konuşmadır!

Beni “köşe” işine başlatan Metin Gülbay ve Güldal
Kızıldemir’e, sonra da beni *Milliyet*’in yazarı yapma
“çılgınlığına” kapılan Mehmet Y. Yılmaz’a
teşekkürlerimle...

HAYAT,
BİZATİHİ KENDİSİ

Birazdan okuyacağınız yazılar yüzünden, evlenenler oldu, boşananlar, âşık olanlar ve terk edenler, bu ülkeden gidenler ya da geri dönenler. Benimle, “şahane” yazılar yazıyor olmamla ilgisi yok bunun. Çünkü bilirsiniz, tam zamanına gelirse bir kitabın arasından çıkan eski bir not, kurumuş bir papatya bile değiştirir insanın hayatını. Demek ki bu yazılar, kimilerine denk geldi. Demek, bir gazetenin sayfasından çıkıp bu yazılar, doğru adreslerine vardı.

Bu kitapta kendi yazdıklarımla konuştum. Hesaplaşma deyin, dertleşme deyin, ne dersiniz deyin, eski sözlerimi yeneden elden geçirdim. İnsan kendi, eski sözleriyle konuşmak, kalbinden uçurup gönderdiklerini geri çağırıp yeniden şöyle bir halleşmek istiyor. Anlarsın ya... Bu kitap da öyle bir şey işte. Okuyanın gözlerine kıyamayan... Okuyanyla konuşan bir kitap bu.

İnsan, yeryüzü gürültüsünün, dönüp duran zalim insanlık hallerinin yanı başında dururken, bakıp öfkelenip yazarken, merak edip düşünüp cümleler üretirken, yeryüzü stenosisi gibi çalışıp âlemlere laf yetiştirirken, hep sert gerçeklerden bahse-derken, bazen...

Bazen durmak istiyor insan. “Köşe yazarı” bile olan, yani yazının profesyonel allamesi(!); bazen durdurup bütün sesleri, dinlemek istiyorsun kendi iç sesini.

Birazdan okuyacaklarınız işte, o seslerin durdurulduğu zamanlarda yazılanlardır. Bu yazılar, yeryüzünden çekip, çıkarak, sökü� kendimi, seslerimi, sözlerimi kalafata çektiğim gün-

lerde yazdıklarımıdır. Onların kıymetini iyi kalpli, kalpli, içleri sesli insanlar bilir..

Sırta havlu koyan anne eli, işten atılınca yakılan sigaranın dumanı, gidenlerin dönüşte dostlarla içtiği rakının tadı, aklın dibe vurduğundaki şarabi hali, çamurdan köfte yapma kıvamı, bahar gelince yola çıkmanın rüzgârı, insan olmanın kekre tadı, hayatın ucu bucağı...

Velhasıl şimdi okuyacağınız her yazı, hepsi, sararıp solmak üzereyken kurtarıldı!

Mayıs 2004
(Leman Gölü kıyısı, Lozan)

Otuzuna gelince insan, yürüyüp geldiği yola şöyle bir bakmalı. Bundan sonra, ömrünün diğer yarısına, eski hallerinden ne kadarını ve hangilerini tanıyacağını böyle kararlaştırmalı. "Geldiği gibi gitsin," diyorsan... O ayrı.

Ben de bakmak için kendime, uzak bir ülkeye, sessiz bir şehre gittim. Bir zamanın sonuydu bu; öyle olmasını istedim. O yüzden bir "son" yazısı olan bu yazıyı bu kitaba da başlangıç yazısı yaptım. Çünkü zaten bu kitaba da, kendi eski hallerimle konuşmaya da yola çıkarak başladım. Bu yüzden "Büyük Firar" yazısı bu kitabın başlangıcı oldu.

Peki ben niye gittim?

BÜYÜK FİRAR

Ben şimdi, dilini bilmediğim, kimseyi tanımadığım, güvenli bir memlekete kaçtım, merak etmeyesin. Bir süre ülke ülke dolaşacağım öyle ve tamamen öylesine, benim için dertlenmeyesin. Vakti gelince ve yeterince uzağa kaçtığımı hissedince nerede olduğumu yazarım sana, şimdi bu işi fazla kurcalamayasın.

Ne zaman üniversitelere konuşma yapmaya gittiysem ya da ne zaman benden daha genç biri benim ondan daha fazla bir şey bildiğimi sanarak bana sorduysa “bu işin olurlunu”, dedim ki:

Üniversiteyi bitirince hemen çalışmaya başlama. Git, dolaş, ülkeler gez, aç kal, meteliğe kurşun at ama ne yap et, koşturmaya başlamadan önce biraz amaçsız yürü. Maceraya çık, bedeli ne olursa olsun bunu yap. Çünkü...

Çünkü hayat, onu erken anladığını sananlardan çok fena alır öcünü. Bir şeyi vaktinde yaşamadan geçersen, çok sonra, seni rezil etme pahasına, sana yaşatır o eksik bıraktığın bölümü. Âşık mı olmadın on altı yaşında? Gelir seni kırk beşinde bulur, en olmaz zamanda. Maceraya mı çıkmadın yirminde? Sürükleye sürükleye götürür seni otuz beşinde. Yırtık kot, yer bezinden hallice bir kazak giyip nasıl görüldüğüne aldırmadan geçiremedinse öğrencilik yıllarını mesela, elli yaşında, artık kalabalıklı-

rın gözleri seni hiç de öyle görmeyi beklemezken, sana giydirir o kot pantolonu. Hayatı sakın erkenden yaşama, sonradan çok fena komik eder adamı. Serserilik ederek geçirmeli insan serserilik edilecek yaşları. Zira atlayıp geçtiğin ne varsa dönüp dolaşıp bulur insanın yakasını. Kendini yaşatıncaya kadar yapışıp kalır.

Git dedi kalbim! Bu yüzden ben de bu asla tahmin edilemeyecek ülkeye geldim. Dünyanın en sessiz toprağına vardım. Başka ülkelere de gideceğim. Kalbim, “Burada biraz duralım,” dediğinde durup bir ses gelmezse kulağıma, yola devam edeceğim. Çünkü vaktiyle bunu yapmaya cesaret edememiştim. Ben hayatın “bir işe yarasın” diye yaşanmayacağını, henüz şimdi, yeni öğrendim. Sonunda mutlaka bir şeye yarayacaktır herhalde, bir şeyler yazıp çizeceğizdir ama adını koymaya çalışmadan bir çiçeğe bakmayı ben yeni temrin ediyorum. Öylesine bakmayı. Öylesine.

Ama yine de bugün bir göl kıyısında yürürken “yol defterime” bir not düştüm:

Taşı delip çıkan çiçekler, taşla hesaplaşır. Taş durdurur, çiçek yürür. Aslında uzun düşmanlıklar da bir sadakat meselesidir. Yani çiçek de taş da birbirini bilir. Ama esas mesele yoldan öylesine geçen birinin, yani öylesine geçiverirken, çiçeği öylesine koparıvermesi ihtimalidir. Taştan çıkan çiçeğin göze aldığı asıl budur.

Ey okur, bunun için geldim işte. Gürültüde görül-meyen şeyleri görmeye...

Şeylerimiz var bizim. Yiğınla şeyimiz. Hatta gitgide biz o şeylerin bir şeysiyiz.

...

Bir de “yersiz şeyler” var, en çok onlar zaman alır esasen. Kopmuş anahtarlıklar, bozuk paralar, dibi kalmış kremler, içinde tek dal kalmış sigara paketleri, para üstü yerine alınmış kötü sakızlar, saçlar kesildikten sonra öksüz kalmış tokalar... Onlar da esas şeylerin arasında bir gezinti halinde var olurlar.

Toplumsal yaşam bizi düzenli, işlevi belli ve kontrol altına alınmış şeylerle sarmalayarak uyumlu ve başarılı bir birey olmaya zorlasa da, asıl öykümüz “yersiz şeyler”in gizli tarihinde yatar. O kopmuş anahtarlığın bir zamanlar hangi kapıları açtığı, dibi kalmış o kremlerin çantamızda nerelere yolculuk ettiği, o bir dal sigaranın hangi geceden arttığı... İçine konduğumuz kapılardan sızan kendi hallerimizdir o “yersiz eşyalar”ın geçmişleri. Dönüp baktığımızda en çok ve en özleyerek hatırlayacaklarımız...

İçeriden - Kıyıda Konuşmalar, Ece Temelkuran'ın yayımlandıkları yıllardan bugüne hep o gizli tarihimize dokunmayı sürdüren yazılarının derlemesi. Gazete yazılarının edebiyatla buluştuğu o ince çizgide...

